

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

**ЦЕНТР НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА
ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Центру наукових досліджень
та викладання іноземних мов НАН України
к.філол.н., доцент
ЖАЛАЙ В.Я.

«24» жовтня 2019 р.

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО СИЛАБУС
У ЦЕНТРІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ВИКЛАДАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ НАН УКРАЇНИ**

Київ

1. Загальні положення

1.1. Перехід до єдиної європейської системи зарахування навчальних досягнень здобувачів вищої освіти визнаний більшістю країн світової спільноти, в тому числі, і Україною, як механізм формування загальноєвропейського освітнього простору, що дозволить забезпечити міжнародне визнання національних освітніх програм, мобільність здобувачів вищої освіти та викладачів, підвищить якість освіти. У зв'язку з цим змінюється не лише основна нормативна база системи освіти України, але й формуються нові вимоги до навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. Силабус є стислим описом навчального курсу у ЗВО, частиною навчально-методичного комплексу, який містить основні характеристики дисципліни і має на меті допомогти аспірантам в організації їхньої навчальної діяльності. Зазначене Положення є узагальненням роботи науково-педагогічних працівників Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов (далі - ЦНДВІМ НАНУ), сформоване з урахуванням нових нормативних документів та досвіду провідних закладів вищої освіти у світі. Положення про силабус (далі – Положення) є основою для розробки силабусів навчальних дисциплін, воно містить перелік дотичних термінів, структуру силабусу, рекомендації щодо розробки кожної структурної частини та макет силабусу навчальної дисципліни (див. Додаток 1).

1.2. Це Положення розроблено відповідно до законів України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Положення «Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Положення «Про організацію освітнього процесу у Центрі наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України», Довідника користувача ECTS.

1.3. Визначення термінів

- 1) академічний календар (Academic Calendar) – календар проведення навчальних та контрольних заходів, виробничих практик протягом навчального року із зазначенням днів відпочинку (канікул і свят);
- 2) академічний період (Term) – період теоретичного навчання, семестр; академічна мобільність – це переміщення аспірантів, аспіранток або викладачів–дослідників для навчання чи проведення досліджень на певний академічний період: семестр, або навчальний рік до іншого закладу вищої світи (всередині країни або за кордоном) з обов'язковим перезарахуванням освоєних освітніх програм у вигляді кредитів у ВНАУ або для продовження навчання в іншому ЗВО;
- 4) академічна свобода – сукупність повноважень суб'єктів освітнього процесу, що надаються їм для самостійного визначення змісту освіти з дисциплін (компонента за вибором), додаткових видів навчання та організації освітньої діяльності з метою створення умов для творчого

розвитку суб'єктів освітнього процесу й застосування інноваційних технологій та методів навчання;

5) академічний ступінь (Degree) – ступінь, що присуджується ЗВО тим, хто опанував відповідні освітні навчальні програми, за результатами підсумкової атестації;

6) академічна година – час контактної роботи аспіранта з викладачем за розкладом на всіх видах навчальних занять (аудиторна робота) або за окремо затвердженим графіком;

7) підсумкова атестація аспірантів (Qualification Examination) – процедура, яка проводиться з метою визначення ступеня освоєння ними обсягу навчальних дисциплін, передбачених державним загальнообов'язковим стандартом освіти;

8) проміжна атестація аспірантів – процедура, яка проводиться в період екзаменаційної сесії з метою оцінки якості освоєння аспірантами змісту частини або всього обсягу навчальної дисципліни після завершення її вивчення;

9) самостійна робота (далі – СР) – робота за певним переліком тем, відведених на самостійне вивчення, забезпечених навчально-методичною літературою та рекомендаціями, контрольована у вигляді тестів, контрольних робіт, рефератів, творів і звітів;

10) стейкхолдери – (Stakeholders) – особи або групи осіб, що зацікавлені або мають якісь вимоги до діяльності організації (установи, компанії);

11) навчальні досягнення аспірантів – знання, вміння, навички і компетенції аспірантів, придбані ними в процесі навчання та відображають досягнутий рівень розвитку особистості;

12) контроль навчальних досягнень аспірантів – перевірка рівня знань аспірантів різними формами контролю (поточний, рубіжний і підсумковий) і атестації, визначені самостійно закладом вищої освіти;

13) поточний контроль успішності аспірантів – систематична перевірка знань

аспірантів відповідно до навчальної програми, що проводиться викладачем на аудиторних і позааудиторних заняттях протягом академічного періоду;

14) ECTS – спосіб зарахування залікових одиниць (Кредитів) компонентам освітніх програм (дисциплін, курсів, модулів), за допомогою яких здійснюється порівняння і перезарахування освоєних аспірантами навчальних дисциплін (з кредитами і оцінками) при зміні освітньої траєкторії, закладу вищої освіти і країни навчання;

15) кваліфікаційний рівень – структурна одиниця Національної системи кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня.

16) компетенція – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом

навчання на певному рівні вищої освіти;

- інтегральна компетенція – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;
- загальні компетенції – універсальні компетенції, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку;
- фахові (спеціальні, предметні) компетенції – компетенції, що залежать від предметної області, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю;

17) комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни – навчально-методичний документ, складовими частинами якого є навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи, питання (завдання) для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів, комплексні контрольні роботи, завдання післяатестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни;

18) кредит (Credit, Credit-hour) – уніфікована одиниця виміру обсягу навчальної роботи аспіранта / викладача;

19) кредитна технологія навчання – навчання на основі вибору і самостійного планування аспірантом послідовності вивчення дисциплін із використанням кредиту як уніфікованої одиниці виміру обсягу навчальної роботи аспіранта і викладача;

20) підсумковий контроль – контроль навчальних досягнень аспірантів з метою оцінки якості освоєння ними програми навчальної дисципліни, що проводиться в період проміжної атестації в формі іспиту, якщо дисципліна вивчається протягом декількох академічних періодів, то підсумковий контроль може проводитися за частиною дисципліни, вивченої в даному академічному періоді;

21) рубіжний контроль – контроль навчальних досягнень аспірантів по завершенні розділу (модуля) однієї навчальної дисципліни;

22) запис на навчальну дисципліну (Enrollment) – процедура попереднього запису аспіранта на вивчення вибіркового навчального дисциплін;

23) бально-рейтингова система оцінки навчальних досягнень – система оцінки рівня навчальних досягнень в балах, відповідних до визначеної міжнародною практикою з цифровим еквівалентом, що дозволяє встановити рейтинг аспіранта;

24) середній бал успішності (Grade Point Average – GPA) – середньозважена оцінка рівня навчальних досягнень аспіранта за один навчальний рік за обраною освітньою програмою (відношення суми добутків кредитів на цифровий еквівалент балів оцінки проміжної атестації з дисциплін до загальної кількості кредитів за поточний період навчання);

25) робочий навчальний план – документ, що розробляється структурними

підрозділами ЗВО самостійно на основі затвердженого Стандарту вищої освіти та навчального плану спеціальності;

26) опис дисципліни (Course Description) – короткий опис дисципліни (складається з 5-8 речень), що включає в себе цілі, завдання і зміст дисципліни;

27) пререквізити (Prerequisite) – дисципліни, що містять знання, вміння і навички, тобто передумови, необхідні для освоєння дисципліни, що вивчається;

28) постреквізити (Postrequisite) – дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, вміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення дисципліни;

29) програма дисципліни (Syllabus) – навчальна програма, що включає в себе опис дисципліни, цілі і завдання дисципліни, короткий зміст, теми і тривалість їх вивчення, завдання самостійної роботи, час консультацій, розклад перевірок знань аспірантів, вимоги викладача, критерії оцінки знань аспірантів і список літератури;

30) доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра.

Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладом вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі. Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки. Обсяг освітнього складника освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ECTS;

32) доктор наук – це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

1.4. Принципи оцінювання результатів вивчення курсу.

Принцип дієвості полягає у тому, що перевірка і оцінка знань аспірантів мають стимулювати аспірантів і викладачів до зусиль щодо досягнення у навчальній роботі нових успіхів.

Принцип систематичності виражається у тому, що перевірка і оцінка знань здійснюється планово, контроль має бути неперервним протягом усього процесу навчання, перевірка і оцінка знань провадяться у певній послідовності, з поступовим ускладненням завдань, змісту і методики.

Принцип індивідуальності перевірки і оцінки знань означає, що викладач прагне глибокої і справедливої оцінки успіхів кожного аспіранта, а не групи в цілому.

Принцип диференціювання полягає у визначенні кількісних і якісних різниць у знаннях, вміннях і навичках аспірантів та їх оцінці.

Принцип об'єктивності означає, що кожна окрема оцінка має бути об'єктивною, тобто відповідати істинній якості і кількості засвоєних знань, вмінь і навичок. В іншому разі оцінка втрачає не тільки своє педагогічне значення, але і завдає шкоди навчально-виховній роботі.

Принцип єдності вимог полягає у тому, що один і той самий рівень знань, вмінь і навичок має оцінюватись всіма викладачами однаково.

1.5. Програма (силабус) навчальної дисципліни включає:

1.5.1. Загальну інформацію про викладача (лектора, асистента).

1.5.2. Назву навчальної дисципліни і кількість кредитів, що відводяться на її вивчення. Назву навчальної дисципліни слід вносити в силабус у точній відповідності з навчальним планом спеціальності та/або освітньої програми. Код навчальної дисципліни визначається відповідно до прийнятої єдиною системою кодування в робочому навчальному плані та освітньою програмою. Кількість кредитів вказується відповідно навчального та/або робочого навчального плану, освітньої програми.

У розклад в обов'язковому порядку вносяться аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття, консультації та ін.).

Самостійна робота є позааудиторною і проводиться за графіком, але в обов'язковому порядку вноситься в силабус.

1.5.3. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

1.5.4. Характеристику навчальної дисципліни, що, включає: визначення призначення дисципліни, описане в термінах компетенцій, цілі та завдання вивчення дисципліни, короткий зміст і план реалізації навчальної дисципліни.

1.5.4.1. Призначення навчальної дисципліни

Призначення навчальної дисципліни – визначення її місця в структурі професійної підготовки майбутніх фахівців. У силабусі необхідно відповісти на запитання: чому потрібно вивчити цю дисципліну в ході отримання освіти з тієї чи іншої спеціальності?

Які компетенції, програмні результати будуть набуті аспірантом по завершенні засвоєння змісту даної дисципліни? Призначення навчальної дисципліни рекомендується визначати конкретно і коротко.

1.5.4.2. Мета вивчення дисципліни.

Мета навчання - це:

- 1) заздалегідь усвідомлений і планований результат навчальної діяльності аспірантів;
- 2) результат взаємодії викладача та аспіранта, що формується в свідомості викладача у вигляді узагальнених уявних уявлень, відповідно до яких відбираються і співвідносяться завдання і всі інші.

1.5.4.3. Зміст навчальної дисципліни – це система знань, умінь і навичок, засвоєння яких дозволяє аспіранту набути тих чи інших компетенцій для успішної професійної діяльності. Засвоєння змісту навчальної дисципліни – це набуття аспірантами компетенцій, які мають бути сформовані в ході безпосередньої (аудиторні заняття) або опосередкованої взаємодії з викладачем (СР, робота з літературою, програмний і мультимедійний супровід тощо).

Компетенції – це практичне застосування знань, умінь і навичок, набутих в процесі навчання.

Уміння – це «знання в дії», тобто володіння способами застосування знань на практиці.

Навички – це вміння, доведені до автоматизму внаслідок багаторазового повторення.

1.5.5. План вивчення дисципліни. У плані вивчення дисципліни рекомендується формулювати теми з орієнтацією на зміст робочої програми навчальної дисципліни.

1.5.6. Список літератури

У списку літератури рекомендується виокремлювати літературу для обов'язкового і додаткового вивчення.

1.5.7. Контроль і оцінка результатів навчання.

За умов кредитної технології навчання контроль успішності аспірантів з кожної навчальної дисципліни поділяється на поточний контроль, проміжну і підсумкову атестацію.

Оцінка знань – це процес порівняння отриманих аспірантами компетенцій з еталонними показниками, описаними в навчальній програмі.

2. Система рейтингових балів та критерії оцінювання

Експрес-контроль (30 балів) проводиться з метою перевірки якості роботи аспіранта в аудиторії та самостійної роботи в позааудиторний час за допомогою усного описування або перевірочних робіт тривалістю 10–30 хвилин або індивідуальних домашніх завдань протягом семестру, завдяки чому перевіряються набуті знання та розуміння того як матеріали курсу можна застосувати у власних дослідженнях за темою дисертаційної роботи та при підготовці публікацій за темою дисертації.

Розрахункова шкала рейтингу складає:

$$RC = 30 + 30 + 40 = 100 \text{ (балів).}$$

Рейтинг RD аспіранта складається з рейтингу, одержаного протягом семестру з урахуванням заохочувальних і штрафних балів. Необхідною умовою допуску аспіранта до іспиту з дисципліни є позитивний рейтинг з усіх форм семестрової атестації. Аспіранти, які набрали протягом семестру менше 30 балів, зобов'язані підвищити свій рейтинг для допуску до іспиту.

Шкала оцінок

Оцінка	Визначення	Національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
ВІДМІННО	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5, 0 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
ДОБРЕ	в цілому правильна робота з певною кількістю помилок	4, 0 (добре)	$74 \leq RD \leq 89$
ЗАДОВІЛЬНО	виконання задовольняє мінімальні критерії	3,0 (задовільно)	$60 \leq RD \leq 73$
НЕЗАДОВІЛЬНО	можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD \leq 59$
НЕЗАДОВІЛЬНО	необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$RD < 35$

3. Прикінцеві положення

Силабус навчальної дисципліни потрібно щорічно оновлювати в частині всіх компонентів, крім місії (цілей) і програмних навчальних результатів.

Підставою для оновлення силабусу можуть виступати:

- ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та/або викладачів дисципліни;
- ініціатива здобувачів освіти шляхом звернення до гаранта освітньої програми;
- результати оцінювання знань з навчальної дисципліни;
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру та/або інших ресурсних умов реалізації силабусу.

Силабуси навчальних дисциплін затверджуються засіданням кафедри іноземних мов ЦНДВІМ НАНУ разом з програмами навчальних дисциплін, розміщуються на сайті ЦНДВІМ НАНУ та зберігаються на кафедрі іноземних мов Центру в роздрукованому вигляді.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Центр наукових досліджень та викладання іноземних мов

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Центру наукових досліджень
та викладання іноземних мов НАН України

к.філол.н., доцент

_____ ЖАЛАЙ В.Я.

СИЛАБУС

з дисципліни _____

підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності 035 «Філологія»

Київ 2019

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	
Повна назва структурного підрозділу	
Розробник(и)	
Рівень вищої освіти	
Семестр вивчення навчальної дисципліни	
Обсяг навчальної дисципліни	
Мова(и) викладання	
Викладач(і)	
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	
Передумови для вивчення дисципліни	
Додаткові умови	
Обмеження	
3. Мета навчальної дисципліни	
Мета: .	
4. Зміст навчальної дисципліни	
Тема 1. ... Тема 5.	
5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни	
У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен знати: уміти: ○	

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

6. Види навчальних занять та навчальної діяльності

6.1 Види навчальних занять

Видами навчальних занять при вивченні дисципліни є лекції (Л), практичні (індивідуальні) заняття (П) та самостійна робота (С).

Навчально-тематичний план лекцій і практичних занять 2 семестр 2 року навчання (четвертий семестр)

		Кількість	годин	
	Назва теми			
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

Змістовий модуль 1

Тема 1

Л-1

П-1

Тема 2

Л-2

Тема-3

Л-3

Змістовий модуль 2

Тема 4

Л-4

П-2

Тема 5

Л-5

П-3

7.2 Види навчальної діяльності

Підготовка до лекцій.

Підготовка до практичних занять.

Підготовка до виконання індивідуальних завдань за модулями.
 Підготовка до іспиту.
 Виконання кейсу за результатами опанованого матеріалу на тему:

8. Методи викладання, навчання

Модульне навчання.
 Лекції-візуалізації.
 Інтерактивні лекції.
 Метод кейсів.
 Обговорення-дискусії.
 Проблемно-пошукові методи.
 Міждисциплінарне навчання.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Оцінка	Визначення	Національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
ВІДМІННО	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5, 0 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
ДОБРЕ	в цілому правильна робота з певною кількістю помилок	4, 0 (добре)	$74 \leq RD \leq 89$
ЗАДОВІЛЬНО	виконання задовольняє мінімальні критерії	3,0 (задовільно)	$60 \leq RD \leq 73$
НЕЗАДОВІЛЬНО	можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD \leq 59$
НЕЗАДОВІЛЬНО	необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$RD < 35$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання	
За дисципліною передбачені такі методи поточного формативного оцінювання: експрес-контроль (опитування та усні коментарі викладача за результатами опитування), настанови викладача в процесі виконання індивідуальних практичних завдань, перевірка, обговорення та оцінювання виконаної роботи.	
9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання	
Оцінювання протягом семестру проводиться у формі усних опитувань, письмового тестування, перевірки виконання індивідуальних завдань та дискусій. Робота повинна бути виконана самостійно. Оцінювання аспіранта здійснюється таким чином: 1. Експрес-контроль – 30 балів 2. Практичні (індивідуальні заняття) та самостійна робота – 30 балів 3. Залік – 40 балів Заохочувальні та штрафні бали: 1. Відсутність на лекції без поважних причин - (-) 2 бали. 2. Відсутність на практичних (індивідуальних) заняттях без поважних причин (-) 2 бали. 3. Підготовка публікації до друку та/або виступу на конференції (+) 10 балів Сума як штрафних, так і заохочувальних балів не має перевищувати 0,1R=10 балів. За курсом можливий змішаний спосіб навчання: авторські матеріали укладачів курсу (опорний конспект лекцій та матеріали для практичних занять і самостійної роботи) розміщено на навчальній платформі _____ - код доступу до матеріалів – _____ Матеріали безкоштовного авторського курсу _____ розміщено на навчальній платформі Udemy _____ Форма підсумкового контролю – диференційований залік.	
10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	
10.1 Засоби навчання	Навчальний процес потребує використання мультимедіа, друкованих та електронних освітніх ресурсів.
10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Основна література: Допоміжна література: 1.

Силабус підготували:
